

Läkemedelskommitténs kommentarer till Region Kronobergs Patientsäkerhetsberättelse 2025

Inledning och arbetsformer

Läkemedelskommitténs arbete har under året pågått i sex protokollförda möten samt ett särskilt arbetsmöte för Rekommenderade läkemedel 2026. Till stöd har Läkemedelsrådet haft fyra möten, och arbetsutskottet 48.

Den regionala samverkansgruppen RSG Läkemedel, för Läkemedelskommittéerna inom Södra sjukvårdsregionen, har hanterat gemensamma ärenden vid tio digitala och två fysiska möten. Läkemedelskommittéernas ordförandekollegium (LOK) har träffats nationellt vid två fysiska möten. Läkemedelskommittén är sedan november 2024 också direkt representerad i NAG LOK.

Organiserad samverkan med läkemedelsindustrin genom LIF Södra har skett vid fyra fysiska möten, samverkan med Läkemedelsverket har skett vid två digitala möten, och samverkan med TLV har skett vid tre digitala möten. Utöver detta sker löpande nationell samverkan genom LOK, SKRs kontaktpersonsnätverk och TLVs fullmaktsgroup.

Läkemedelskommittén har ett nära samarbete med läkemedelsenheten. Apotekare anställda på läkemedelsenheten utgör en stor del av läkemedelskommitténs utförarorganisation t.ex. vad gäller informationsbesök och utbildningar, malladministration, resthantering, läkemedelsuppföljning och farmaceutisk kompetens i kunskapsorganisationen.

Läkemedelsstrategi

Arbetet med att implementera Region Kronoberg läkemedelsstrategi i befintliga och framtagna rutiner har fortsatt under året. Strategin samlar identifierade strategiska frågor om läkemedel under tre strategiska mål - Nära och jämlik, Säker och effektiv och Utvecklande och hållbar.

Rekommenderade läkemedel

Arbetet med rekommenderade läkemedel för barn och vuxna ger stöd för förskrivare och andra som arbetar med läkemedel. De innefattar huvudsakligen så kallade allmänläkemedel med bred användning i både primär- och sekundärvård, men successivt har omfattningen utvidgats till att även innefatta rekommendationer av vissa läkemedel i den specialiserade vården. Arbetet har bred förankring i kunskapsorganisationen och fungerar som ett beslutsstöd i vården. I arbetet ingår även dokument för kommunal hälso- och sjukvård, inklusive underlag för läkemedelsförråd, generellt direktiv för sjuksköterskor samt behandlingsanvisningar för akutläkemedel.

Rekommendationerna har uppdaterats, presenterats och diskuterats på länets alla vårdcentraler, de flesta kliniker, för kommunala sjuksköterskor och länets apotek. Mallar för läkemedelsordinationer i journalsystemet Cambio Cosmic har tagits fram och uppdaterats för att underlätta användningen.

IT-system för läkemedelshantering

Läkemedelsmallarna i journalsystemet Cosmics läkemedelsmodul uppdateras och förbättras, till stor del baserat på arbetet med rekommenderade läkemedel. I dialog med verksamheterna tas även fram mallar för verksamhetsspecifika läkemedel och processer.

Mallarna underlättar korrekta ordinationer vad gäller läkemedel, beredning, doser med mera. Även avrådan från behandling med visst läkemedel markeras, liksom vissa restnoterade läkemedel med förslag till alternativ hantering.

Journalsystemet Cambio Cosmic kopplades samman med den Nationella Läkemedelslistan (NLL) i november 2025 efter en längre tids förberedelser. Förhoppningen är att NLL kommer att möjliggöra en gemensam läkemedelslista mellan Region Kronoberg och externa vårdgivare – fysiska och digitala, men i sin nuvarande form innehåller NLL endast öppenvårdsläkemedel som förskrivits på recept. Nationellt arbete för att inkludera även slutenvårdsläkemedel har påbörjats men har lång förväntad införandetid.

Samordningen mellan Cambio Cosmics läkemedelsmodul och NLL/Pascal (SKRs/Ineras system för dosdispenserade läkemedel) finns formellt införd men är inte fullt automatiserad och manuell informationsöverföring är fortfarande nödvändig. Detta utgör en pågående patientsäkerhetsrisk och det är synnerligen angeläget att dessa parallella läkemedelslistor integreras.

Läkemedelskommitten samverkar i detta med den lokala objektorganisationen för VIS, och genom denna med hela kundgrupp Cosmic. Det är fortsatt synnerligen angeläget att IT-utvecklingsarbete prioriteras.

Restnoteringar och brist på läkemedel.

Problemen med restnoteringar och avregistreringar av läkemedel fortsätter. Situationen är dynamisk och flera tidigare restnoteringar har normaliserats, medan nya har tillkommit. Arbetet är lokalt tidskrävande i fortsatt ökande grad och problemen förväntas fortgå. Det är utmanande att förse all berörd personal med aktuell information.

Vissa restnoterade läkemedel saknar likvärdiga ersättningsalternativ och innebär risk att patienter blir utan behandling eller behöver få andrahandsalternativ. Ett antal sådana läkemedel har krävt särskilt omfattande nationell samordning.

Underhållet av sidan på vårdgivarwebben som samlar relevant information och eventuella förslag till ersättande behandling fortgår. Även här används mallar i Cosmic för att underlätta korrekt hantering.

Beredskapsfrågor

Vi bevakar och deltar i den sammanhållna nationella strategi för läkemedelsförsörjning och beredskapshantering som är under uppbyggnad hos berörda myndigheter, SKR och regionerna.

Regionen har som uppdrag att lagerhålla en månads lager av ett nationellt fastställt sortiment som beredskap. Under perioden har en analys av den utökade beredskapslistan från Socialstyrelsen genomförts och ett beredskapslager har byggts upp i enlighet med listan. Läkemedelsenheten ansvarar för detta lager. Principer för bevakning av lagernivåer och hantering vid restsituation finns framtagna i dialog mellan läkemedelsenheten, läkemedelskommittén och beredskapsläkare.

Översyn av vissa beredskapsfrågor även för öppenvårdspatienter har inletts.

Utbildningar

Sedan flera år håller läkemedelskommittén på studierektorernas uppdrag utbildningar för regionens utbildningsläkare. För AT- och BT-läkare har givits utbildningar inom området läkemedel och äldre, läkemedelsregelverk och hälsoekonomi, samt utbildning om farmakologi. Inom ramen för ST-läkarnas utbildningsplan har hållits utbildningar för kunskapsmålet B3 Läkemedel vid två tillfällen. En översyn av dessa utbildningar planeras inför övergången från AT till BT även för läkare utbildade i Sverige.

En grundkurs för säker läkemedelshantering för nyanställda sjuksköterskor, läkare och farmaceuter genomförs i samarbete mellan Läkemedelskommittén, Patientsäkerhetscentrum och KTC. Läkemedelshantering omfattar ordination, rekvisition, iordningställande och administrering, och är ett av vårdens största

riskområden. En viktig del i kursen är att både läkare och sjuksköterskor deltar samtidigt vilket ger möjlighet att se de olika professionernas perspektiv och behov vad gäller säkerheten.

Information och kunskapsspridning

Varje vårdcentral har erbjudits besök av apotekare från läkemedelsenheten fyra gånger under året för information kring läkemedel och dess användning. Presentation av läkemedelsrekommendationer och återkoppling av den egna enhetens förskrivning är återkommande innehåll, utöver detta berörs aktuella läkemedelsfrågor. Flertalet kliniker i den specialiserade vården har besökts 1–2 gånger. Totalt har ca 150 besök genomförts under 2025 (såväl digitalt som fysiskt).

Läkemedelskommitténs/medicinska kommitténs nyhetsbrev har utkommit regelbundet, totalt 9 under året.

Samverkan med apoteken

Under året har dialogmöten hållits vid två tillfällen med representanter för de apoteksaktörer som har fysisk närvaro i Kronobergs län. Diskussioner har hållits bland annat om aktuella läkemedelsrekommendationer, restnoteringar, kommunikation mellan farmaceut och förskrivare och hantering av läkemedel med begränsad förmån. Alla apotek i Kronobergs län får också nyhetsbrevet från läkemedelskommittén/medicinska kommittén.

LAG läkemedelshantering

Under året har patientsäkerhetsrådet och läkemedelsrådet fortsatt det gemensamma arbetet med läkemedelssäkerhet. Revidering av de medicinska riktlinjer som berör läkemedelshantering pågår löpande.

Det återstår ett betydande arbete för att Region Kronoberg skall uppfylla de föreskrivna kraven på regelbundna granskningar av läkemedelshantering. Vi har samlat arbetet med dessa frågor i en LAG Läkemedelshantering under 2025 och arbetet fortgår framöver.

LAG Läkemedel och miljö

LAG läkemedel och miljö har under 2025 tagit fram olika förslag för ökad miljöhänsyn i terapirekommendationer 2026, som att byta ut ett rekommenderat läkemedel till ett likvärdigt läkemedel med mindre miljöbelastning eller att minska användning av läkemedel med tveksam patientnytta. Underlag för utbildning om miljöaspekter på läkemedelsbehandling är under framtagande.

LAG Läkemedel i kommun

Arbetsgruppen, som består av distriktsläkare, regionala apotekare och medicinskt ansvariga sjuksköterskor från länets kommuner, har under året haft fyra möten. Arbetet har bland annat bestått av genomgång av läkemedelsrelaterade avvikelser, revidering av riktlinjer som berör gränssnittet regionala/kommunala läkemedelsfrågor och löpande hantering av inkommande frågor samt informationsspridning i relevanta kanaler. Arbetsgruppen har även i år ansvarat för översyn av kommande års ”Rekommenderade läkemedel för kommunal hälso- och sjukvård” (se ovan).

Välfärdsbrott och oegentlig förskrivning

Arbetet med att förebygga välfärdsbrott har under 2025 uppmärksammats i Region Kronoberg och läkemedelskommittén deltar i detta arbete med fokus på läkemedelsfrågor. Vi deltar också med en representant i det nationella nätverket (inom SKR) om oegentlig förskrivning.

Besvarade remisser och ålägganden

Läkemedelskommittén har berett underlag till Region Kronobergs svar på nedanstående remisser från myndigheter eller departement.

- Socialdepartementet - Bättre tillsammans – Förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi
- Tandvårds- och Läkemedelsförmånsverkets remiss - Omsättningslagring av vissa läkemedel för en stärkt försörjningsberedskap
- Socialdepartementet - Betänkande av Vårdansvarskommittén - Ansvaret för hälso- och sjukvården
- Socialdepartementet - Delbetänkandet Säkerställ tillgången till läkemedel – förordnande och utlämnande i bristsituationer
- Socialdepartementet -Promemoria Frivillig fördelning och omfördelning av läkemedel
- Läkemedelsverket - förslag till föreskrifter om ändring i Läkemedelsverkets föreskrifter (2017:74) om begränsningar av förordnande och utlämnande av vissa läkemedel
- Socialdepartementet - Betänkandet Fortsatt utveckling av en nationell läkemedelslista – en del i en ny nationell infrastruktur för datadelning